

нагаждайки последното като инструментъ за защита завоювателнитѣ стремежи на [Византия и елинизиранието на балканскитѣ народи, за която целъ толкова кърви сж се пролѣли. Така че българитѣ, веднага съ християнизиранието, се намѣрили въ твърде неизгодно положение, защото византийската патриаршия, чрезъ своето духовенство и богослужебния гръцки езикъ, добила голѣмо влияние всрѣдъ висшия духовенъ клиръ и болярството. Това ще да е и първопричината, щото князь Владимиръ, синътъ на царь Бориса, поддържанъ отъ много боляри, да подигне бунтъ за възстановяване на езическата религия.¹

Византийската патриаршия, която се е смѣтала като висшъ духовенъ идеенъ центъръ на християнството на Балканитѣ, която е смѣтала християнството като свой монополъ, следъ като е била призната отъ българската държава съ християнизиранието на народнитѣ маси, естествено тя е добила и моралното право и авторитетъ да се намѣсва въ чисто народнитѣ работи на българската държава и обществото. Изпратенитѣ отъ патриаршията епископи и нисше духовенство сж играли ролята и на правници, защото християнството се е налагало и възприемало не само като нова вѣра, но и като новъ законъ. Съ гръцкия черковенъ езикъ и пѣние, патриаршията се е налагала и като духовна ценностъ, сиречь и като „непресушимъ изворъ на християнска философия и моралъ“ всрѣдъ народнитѣ маси.

Пристигането на първоучителитѣ Въ 885 година ученицитѣ на солунскитѣ братя Кирилъ и Методий, подгонени отъ католическото духовенство въ Моравия, намѣрили добъръ приемъ въ Борисова България и се явили като членъ отрядъ за отдѣляне на българската църква отъ византийската.

Пристигането на тази първа група славянски първоучители, които се проявили като горещи борци за запазването на българската национална държава и славянския ѣзикъ, е било събитие отъ голѣмо историческо значение не само за България, но и за всички южни славяни, защото тия славянски първоучители сж поставили на предна линия националния ѣзикъ на болшинството отъ българския народъ — славянския; защото тѣзи народни първоучители, начело съ епископъ Климента, били ревностни апостоли, отърсени отъ гнилостта на византизма и свикнали да живѣятъ крайно скроменъ животъ, сж имали теоритическа и практическа подготовка за просвѣта

¹ Responsa. с. 17; Н. П. Благоевъ, Правни и соц. възгл. на богосилитѣ, стр. 21; К. Иречекъ, История на българитѣ, стр. 107.